

Sygn. akt V KK 432/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski

SSA del. do SN Dorota Wróblewska (sprawozdawca)

Protokolant Barbara Kobrzyńska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zbigniewa Siejbika,
w sprawie **K. M.**

skazanej z art. 284 § 2 kk i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lutego 2013 r.,

kasacji, wniesionych przez Prokuratora Generalnego i pełnomocnika oskarżyciela
posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w .z dnia 16 maja 2012 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 21 grudnia 2011 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zarządza zwrot na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł, uiszczonej tytułem opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 21 grudnia 2011 r., K. M. została uznana za winną i skazana za przestępstwa: z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.; z art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; z art. 270 § 1 k.k. i art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (punkty I do V wyroku). Ponadto K. M. została uniewinniona od popełnienia czynu zarzucanego jej w punkcie III oskarżenia (punkt VI wyroku).

Wyrok ten został zaskarżony apelacjami: na niekorzyść oskarżonej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego „Z. Nieruchomości Sp. z o.o.”, zarzucającego obrazę prawa materialnego – art. 284 § 2 k.k. w odniesieniu do uniewinnienia oskarżonej od zarzutu z pkt III oskarżenia oraz art. 46 k.k., obrazę prawa procesowego – art. 5 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., art. 438 pkt 3 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a także na korzyść oskarżonej przez jej obrońcę, zarzucającego zaskarżonemu wyrokowi błędy w ustaleniach faktycznych, obrazę art. 7 k.p.k. i art. 197 § 1 k.p.k. oraz obrazę – w odniesieniu do pkt V części dyspozytywnej wyroku – art. 284 k.k. i, przedstawiającego jako zarzuty ewentualne – rażącą niewspółmierność kary lub obrazę przepisów art. 69 § 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu sprawy K. M., na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej, wyrokiem z dnia 16 maja 2012 r., zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 21 grudnia 2011 r., utrzymał w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyroku Sądu Okręgowego kasację wywiedli Prokurator Generalny i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Prokurator Generalny zaskarżył powyższy wyrok w całości, na niekorzyść K. M., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 2 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu prawidłowo wniesionej i przyjętej apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. Wobec tego, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. w postępowaniu odwoławczym.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości i zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, to jest:

1. przepisu art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 444 k.p.k. w związku z art. 448 § 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku pomimo nierozpoznania środka odwoławczego, apelacji oskarżyciela posiłkowego, prawidłowo złożonego i przyjętego do rozpoznania,

2. przepisu art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. polegające na pozostawieniu bez rozpoznania przez Sąd II instancji prawidłowo wniesionej i przyjętej do rozpoznania apelacji oskarżyciela posiłkowego, pomimo iż nie zaistniały przesłanki wymienione w art. 429 § 1 k.p.k. uprawniające do zastosowania art. 430 § 1 k.p.k.,

3. przepisu art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez niewskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia w przedmiocie pozostawienia apelacji oskarżyciela posiłkowego bez rozpoznania.

W związku z tak przedstawionymi zarzutami, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wniósł o uwzględnienie kasacji, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, w odniesieniu do kwestii uniewinnienia K. M. od popełnienia jednego z zarzucanych jej przestępstw z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., oraz o pozostawienie kasacji oskarżyciela posiłkowego, bez rozpoznania jako niedopuszczalnej z mocy prawa, w zakresie części wyroku Sądu Rejonowego, którym wymieniona została uznana za winną popełnienia pięciu przestępstw i skazana.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym.

O tyle skuteczna okazała się również kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Nie budzi wątpliwości, w przedmiotowej sprawie, że zarówno obrońca oskarżonej, jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wnieśli apelacje od wyroku Sądu Rejonowego. Obie zostały przyjęte, a więc każda z nich powinna podlegać rozpoznaniu w postępowaniu apelacyjnym. Oczywistym też jest, jak wynika z treści

wyroku Sądu Okręgowego, że kontroli odwoławczej poddano jedynie apelację obrońcy.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazano, że przyczyną takiego stanu rzeczy był błąd Sądu odwoławczego, sprowadzający się do przeoczenia apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

W tej sytuacji, rację należało przyznać Prokuratorowi Generalnemu, że wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nastąpiło z rażąco obrazą art. 433 § 2 k.p.k., obligującego sąd odwoławczy do rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, a zatem zawierającego również nakaz rozpoznania każdego środka odwoławczego w ogóle. Nierozpoznanie prawidłowo wniesionej apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego naruszało prawo do zaskarżenia wyroku wydanego w pierwszej instancji wyartykułowane w art. 78 Konstytucji RP. Jest też oczywiste, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku wydanego przez Sąd II instancji, skoro w nierozpoznanej apelacji skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w istotnej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Z tych względów należało uchylić wyrok Sądu Okręgowego i przekazać temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy rozważył zarzuty i wnioski podniesione w apelacjach tak obrońcy oskarżonej, jak i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Mając na uwadze powyższe, zasadną częściowo okazała się kasacja wniesiona przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, w takim zakresie, w jakim wskazano w niej na rażące naruszenie prawa, sprowadzające się do nierozpoznania przez Sąd II instancji apelacji pełnomocnika.

Jednak w odniesieniu do tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia należało zwrócić uwagę na jego niedopuszczalność z mocy ustawy w zakresie, w którym pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego kwestionował orzeczenie w innej części niż związane z uniewinnieniem K. M., a także kierował ten środek zaskarżenia przeciwko postanowieniu Sądu Okręgowego z dnia 22 maja 2012 r. o pozostawieniu bez rozpoznania apelacji oskarżyciela posiłkowego, a to mając na względzie treść art. 523 § 3 k.p.k., art. 519 k.p.k. i art. 521 k.p.k. Sąd Najwyższy nie uznał jednak, by celowym było wydawanie rozstrzygnięcia o pozostawieniu bez

rozpoznania tej części kasacji oskarżyciela posiłkowego, skoro podjął decyzję o uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego w całości - na skutek kasacji Prokuratora Generalnego.

Na marginesie należało też podkreślić, że pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego w sposób błędny, na poparcie przedstawionych zarzutów, odwołał się do treści art. 444 k.p.k., art. 448 § 1 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. W szczególności, w art. 444 k.p.k. ustawodawca wskazał podmioty uprawnione do wniesienia apelacji, a w niniejszym postępowaniu – brak rozstrzygnięcia dotyczącego apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, w wyroku Sądu Okręgowego, nie wynikał z zakwestionowania uprawnienia prawa strony do wniesienia apelacji, a po prostu z jej przeoczenia. Regulacja zawarta w art. 448 § 1 k.p.k. odnosi się do postępowania międzyinstancyjnego, a zatem nie mogła dotyczyć wyroku Sądu odwoławczego. Nieprawidłowe było też oparcie zarzutu kasacyjnego na naruszeniu art. 424 § 1 k.p.k., skoro kwestia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, którym utrzymano w mocy wyrok sądu pierwszej instancji została unormowana w art. 457 § 3 k.p.k. Jednocześnie w odniesieniu do tego ostatniego przepisu, podkreślić trzeba, że jego obraza nie mogła polegać, jak sugeruje pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, na niewskazaniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia w przedmiocie pozostawienia jego apelacji bez rozpoznania, gdy uchybienie Sądu odwoławczego sprowadzało się po prostu do przeoczenia tej apelacji.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Orzeczenie o zwrocie opłaty sądowej od kasacji, wydane na podstawie art. 527 § 4 k.p.k., uzasadnione jest częściową zasadnością kasacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.